

Antwerpen-Noord is het dichtstbevolkte gebied van Antwerpen. Er wonen officieel rond de 33.000 inwoners, in werkelijkheid zijn het er allicht een heel pak méér. Het wemelt er van de sociale problemen. Huizen in erbarmelijke staat, zeker op de privé-woningenmarkt. Sociale woningen zijn er, maar lang niet voldoende. De vluchtelingenbevolking wordt in de armen van huisjesmelkers gedreven. Maar ook vele alleenstaande Belgen leven in een krot. Antwerpen- Noord kent een werkloosheidsgraad van 16 tot 17 procent. Eén op vijf volwassenen binnen de postcode 2060 is OCMW-steuntrekker. Rood trok voor een dag naar Antwerpen-Noord.

Een dossier van Dit is een kleurrijke buurt, een wijk met vele gezichten die op een zonnige dag een ontegensprekelijke gezelligheid uitstraalt. In het hart van deze buurt, in de Lange Stuivenbergstraat, ligt het Protestants Sociaal Centrum, een diensten-, actie- en activiteitencentrum dat van de strijd tegen de sociale wantoestanden haar bestaansreden gemaakt heeft. Een team enthousiaste medewerkers tracht er de uitgesloten te organiseren, hun onvrede om te zetten in sociale actie. En tegelijkertijd staat er elke maandagochtend een lange rij van honderden mensen aan te schuiven voor een voedselpakket. “Noodhulp onder protest”, zo preciseert Filip Vanderbeek, een bezielende medewerker van het PSC én een gekend figuur binnen de Antwerpse linkerzijde.

Maandagochtend. Er heerst een luidruchtige drukte in de ontmoetingsplaats van dit sociaal centrum. Doel van onze komst is een beter beeld te krijgen van wat er zich zoal afspeelt in dit centrum en in deze wijk.

Filip: Je kan zonder meer stellen dat in deze buurt de sociaal-economische mensenrechten dagelijks geschonden worden. Ik heb het dan over het recht op wonen, het recht op een job, het recht op gezondheidszorg enz.

Het paradepaardje van de paars-groene regering was de actieve welvaartsstaat, waarbij sociale problemen vaak worden toegeschreven aan het getroffen individu zelf. Merk je van die politiek iets in deze wijk?

Filip: Wij zijn hier getuige van een echte neerwaartse spiraal, vooral dan op het vlak van die sociaal-economische mensenrechten. Wij zien hier in Antwerpen-Noord natuurlijk een andere sociale werkelijkheid dan de inwoners van Sint-Martens Latem. We zijn getuige van een toenemende afhankelijkheid van noodhulp. Toevallig heb ik me de jongste tijd een beetje verdiept in wat romans uit de 19de eeuw. Jammer genoeg, merk ik dat een aantal problemen van toen zich vandaag opnieuw aandienen. De actieve welvaartsstaat is een mythe van het paars-groene droomfabriekje. Men weigert de uitkeringen welvaartvast te maken, ondanks het feit dat wij daar twee jaar geleden met tienduizenden voor op straat zijn gekomen. Gevolg is dat hier elke maandag steeds méér mensen aanschuiven voor een voedselpakket. De lange rijen die wij hier wekelijks bedienen, tonen het failliet van het beleid van de actieve welvaartsstaat aan alsook het failliet van de opvangpolitiek van minister Duquesne. Onze rij aan het voedselloket telt ongeveer evenveel vluchtelingen als Belgen.

Er zou een totaal andere sociale politiek moeten gevoerd worden. Steuntrekkers zouden bijvoorbeeld een huursubsidie moeten krijgen, want wonen kost die mensen een bom geld. Alle uitkeringen moeten omhoog en welvaartvast gemaakt worden, zodat mensen terug soeverein kunnen leven. Dat is ook de oriëntatie van onze werkgroep ‘Verzet’ van het PSC.

Dilemma

Filip: Wij blijven worstelen met het dilemma tussen enerzijds protesteren en het organiseren van de mensen om voor hun belangen op te komen en anderzijds die noodhulp. Wij zijn met die noodhulp gestart zo’n 15 jaar geleden. Maar toen ging het om zeg maar twaalf pakketjes op een voormiddag. Vandaag worden wij overspoeld door de sociale problemen. Een ander beleid is nochtans mogelijk: een beleid dat vluchtelingen een sociale integratie kan bieden, zonder dat ze daarbij hun identiteit

moeten opgeven. Een beleid waarbij steuntrekkers en werklozen een volwaardige job met een volwaardig loon zouden krijgen, rond de problemen die zich hier in deze wijk voordoen. Een sociale stad voor sociale mensen! Maar dat vereist natuurlijk een andere investeringspolitiek dan vandaag. De situatie nu is ronduit beangstigend: méér blauw op straat, méér helikopters in de lucht en dit alles ten koste van het buurtopbouwwerk. In deze wijk alleen al worden vijf buurthuizen gesloten. Men moet er maar eens over nadenken wat de gevolgen van deze politiek zullen zijn...

Het loskoppelen van de problematiek van onveiligheid en de sociale problemen is pure demagogie. Al die gespierde taal is een goedkope manier om stemmen trachten af te pakken van een bepaalde partij. Volgens mij is het de weg naar af.

Noodhulp

Filip: "Elke maandag krijgen wij hier drie tot vierhonderd mensen over de vloer voor een voedselpakket. Tien jaar geleden waren er dat nog maar twintig of dertig. De toeloop neemt enkel maar toe. Daar zitten zowel steuntrekkers bij, als mensen met een klein pensioen... Een aantal lasten wegen zwaar door. Die mensen zijn vaak de helft of meer van hun inkomen kwijt enkel aan de woonlast en bijhorende vaste kosten. Voorts zijn er de vluchtelingen. Nu staan er hier aan het loket reeds mensen uit Mongolië, een land dat goed op weg is om het armenhuis en het Wilde Westen van Europa te worden. De gevolgen van de toenemende kloof tussen rijk en arm in de wereld, zien wij hier elke maandag op de stoep. Het is noodhulp die gepaard gaat met protest. Vandaar onze invalshoek van die sociaal-economische mensenrechten. De Franstalige Liga voor de Mensenrechten neemt bijvoorbeeld vaak gedurfde standpunten in rond vluchtelingenpolitiek of rond het leefloon, die gebaseerd zijn op die sociaal-economische mensenrechten.

Helaas worden de voedselpakketten steeds kleiner. Dat is niet zozeer de schuld van die voedselbanken. Waarom produceert een voedingsmultinational? Dat weten we allemaal, om haar producten te slijten op de vrije markt en een zo hoog mogelijke winst te boeken. Niet om ze te verdelen onder armen en daklozen. Door nieuwe evoluties in die voedingssector en ook door de impact van de dioxinecrisis wordt er steeds minder met stocks gewerkt. Het just-in-time leveren, dat al van toepassing was in andere sectoren, is nu ook het credo van de voedingssector. Dat maakt dat er steeds minder in voedselbanken terechtkomt. De spoeling wordt steeds dunner. Vandaag ging het nog tot elf uur. Daarna werd het toch wel heel mager; een beetje chewing gum, een kleine beetje vlees en nog wat vuilzakken als troost. Dan wordt het beschamend om het te doen.. Ina, de strijdbare
"Zoals het nu gaat, vinden wij het niet goed"

Ina: De statuten van dit centrum werden opgesteld in 1969 door protestantse kerken hier in de buurt.

Intussen kwam er steeds méér volk naar ons kamertje. Met de hulp van het PSC in Brussel startten we dan een centrum voor de buurt.

Wij gaan ervan uit dat in elke mens kracht zit. Onze functie bestaat erin om die kracht te bundelen zodat de mensen zelfstandig kunnen leven.

Helaas zijn de middelen van ons centrum nogal klein en spenderen we heel veel tijd aan het zoeken naar fondsen. De duale samenleving heeft zich ondanks de actieve welvaartsstaat gewoon doorgezet. Je ziet in de jaarboekjes van ons centrum dat de problemen steeds meer worden verplaatst naar de periferie van de stad.

Aydi, Kosovaar:
"Ik had mij democratie toch anders voorgesteld"

Twee jaar geleden ben ik hier in België aangekomen, na de zware problemen in ons land. Ik zou graag werken. Walter 67 jaar:
"Ook maatschappelijke aanvaarding kost een duit"

Walter: "Ik ben hier toevallig terechtgekomen, voor een voedselpakket. Nu kom ik hier reeds een paar maanden en ik heb het goed gevonden. Het is een beetje anders dan thuis, maar het is wel een plek waar je kan leven."

Tetty (vluchtelingenwerkgroep): "We staan open voor alle mensen uit de buurt"

"Onze basisaanpak blijft steeds dezelfde, of we nu werken met Belgen of met vluchtelingen. Maar elke doelgroep anders. We houden open permanenties, waar individuen dan terecht kunnen voor een gesprek en advies. Daarnaast

We hebben ook een project gestart rond minderjarige asielzoekers. Tot voor enkele jaren bestond er haast niet

De nationaliteit van de mensen die hier komen hangt sterk samen met wat er gebeurt in de wereld. Het laatste

Sommige mensen komen hier één keer over de vloer, anderen blijven soms jaren hangen. Nu zijn we bijvoorbeeld

Maar ook met uitgeprocedeerden blijven wij verderwerken. Die hebben trouwens ook nog steeds recht op drie

Guido, cultuurliefhebber

Guido: Anderhalf jaar geleden ben ik hier zeer toevallig terecht gekomen. Ik ging mee op een

Zelf heb ik het financieel moeilijk, doordat ik werkloos ben. Vroeger heb ik goed mijn brood verdiend als vertaler

De toffe bende: Danny, Tania, Sandra, Nancy en Esmeralda "We helpen elkaar"

Tania: Wij hebben elkaar de weg gewezen naar het PSC, via mond aan mond reclame zeg. Hoe verklaren jullie eigenlijk dat zoveel mensen een beroep moeten doen op dit centrum?

Danny: Omdat de uitkeringen te klein zijn natuurlijk. Ikzelf heb altijd goed gewerkt. Op een

Sandra: Elke woensdag is er hier open huis. Je kan dan hier terecht voor gratis koffie en thee

Nu maar hopen dat alles open blijft hier. De medewerkers van dit centrum vallen reuze mee. Maar nu is er sprake